KULMÂKIVI

4/2026

SUOMEN TEOLOGISEN INSTITUUTIN TIEDOTUSLEHTI

KULMAKIVENÄ ON ITSE KRISTUS JEESUS (EF 2:20)

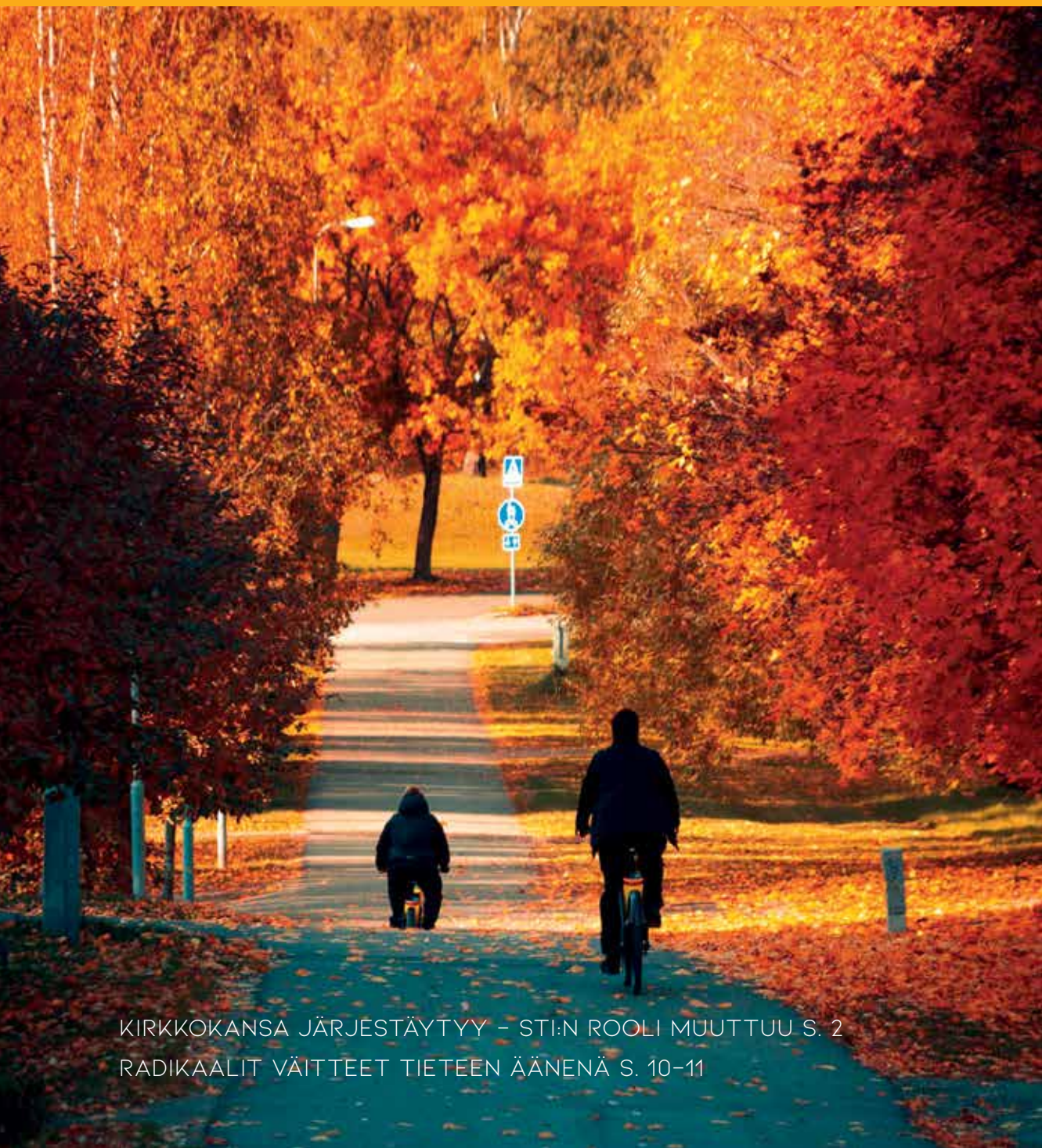

KIRKKOKANSA JÄRJESTÄYTYY – STI:N ROOLI MUUTTUU S. 2

RADIKAALIT VÄITTEET TIETEEN ÄÄNENÄ S. 10–11

KIRKKOKANSA JÄRJESTÄYTYY - STI:N ROOLI MUUTTUU

Oletko joskus ihaillut taitavasti koottua kiviaitaa, jossa eri muotoiset ja kokoiset kivet sopivat yhteen aivan kuin ne olisi luotu juuri tuota aitaa varten? Jotain tämänkaltaista on mielestäni siinä, miten STI:n jäsenjärjestöinä olevat herätysliike- ja lähetysjärjestöt ovat vuosikymmenten mittaan hioutuneet yhdessä pitkien teologisten keskustelujen kautta ja lähentynet toisiaan.

Nyt tuo prosessi on saavuttanut sellaisen pisteen, että valmistaudumme pitämään Kirkkokansan liiton perustamiskokouksen 28.10.2026. Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys (Sley) ja Suomen Ev.lut. Kansanlähetys (Sekl) ovat jo tiedottaneet päätöksestään liittyä liiton perustajajäseneksi. Myös Suomen Raamattuopiston Säätiön (SROS) ja Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (Slef) hallitukset ovat tehneet päätöksen liittymisestä. Todennäköisesti kaikki jäsenjärjestömme eivät tule olemaan mukana Kirkkokansan liitossa ja toisaalta siihen saattaa liittyä järjestöjä, jotka eivät ole jäsenjärjestöjämme. STI on kuitenkin tarjonnut ne puitteet, joissa tällainen ainutlaatuinen historialtaan ja perinteiltään erilaisten herätysliikkeiden lähentyminen on voinut tapahtua.

Kyseessä ei ole uuden kirkkokunnan perustaminen ja rekisteröityminen, vaan selkeämmin organisoitu yhteistyö luterilaisen jumalanpalveluselämän vahvistamisessa ja laajentamisessa, jota tullaan jatkossa tekemään entistä rohkeammin ihmisten hengelliseen nälkään ja etsintään vastaten. Tarkoituksena ei myöskään ole sulauttaa vanhoja herätysliikkeitä yhteen niin, että niiden ominaispiirteet katoaisivat tai edes laimenisivat. Vaikka perustettavalla liitolla on yhteinen tunnustuspohja, se samalla tunnustaa eri hengelliset perinteet tuon saman tunnustuksen ilmentyminä. Minkään liikkeen ei tule luopua omasta identiteetistään, vaan voimme oppia toistemme hengellisistä siunauksista juuri siksi, että olemme erilaisia.

STI:n osalta Kirkkokansan liiton perustaminen tarkoittaa sitä, että profiilimme teologisena koulutus- ja tutkimuskeskuksena korostuu yhä selkeämmin. STI on se väylä, jonka kautta Kirkkokansa saa teologit sekä pastoreiksi että muihin teologisiin tehtäviin. Samalla tähänastinen rooli jäsenjärjestöjen keskeisimpänä yhteistyöelimenä muissa kuin teologiseen koulutukseen ja tutkimukseen liittyvissä asioissa todennäköisesti väistyy.

On hyvä, että STI:n uuden strategian rakentaminen osuu juuri samaan syksyyn, jolloin tämä askel eteenpäin otetaan. Pyydämme ystäviemme esirukousta näihin muutoksiin.

SOILI HAVERINEN
PÄÄSIHTEERI
15.9.2026

SYYSKERÄYS 2026: ALIJÄÄMÄ POIS!

Suomen teologisen instituutin (STI) syyskausi on käynnistynyt ja sen myötä työmme on edelleen laajentunut uudella vuosikurssilla kandidaatin tutkinnon opiskelijoita. Vaikka tämän vuoden taloudellinen kannatus on ollut hieman viime vuotta vahvempaa, on elokuun lopun laskelmien mukaan tälle vuodelle kertynyt jo 48 726,67 euroa alijäämää. Olisiko sinun mahdollista olla mukana lahjoituksellasi kuromassa tuota alijäämää pois? Mikäli taloudellinen tilanteesi ei sitä nyt mahdollista, voitko olla mukana esirukouksin? Taloudellisen tuen syyskeräykseen voi osoittaa alla olevilla tiedoilla. Esirukous löytää varmasti perille ilman erillisiä ohjeita. Kiitos tuestasi!

MobilePay: 51 533, viesti ”Syyskeräys 2026”

Tilitiedot:
Danske Bank FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH
Käytä keräysviitettä 42754

Maksunsaaja: Suomen Teologinen Instituutti Ry, Ruotsiksi Teologiska Institutet I Finland Rf
Huom! Pankit ottavat nykyään maksunsaajan tiedot suoraan Patentti-ja rekisterihallituksen tiedoista. Instituutin koko pitkässä nimessä on mukana myös ruotsinkielinen vastine.

IUSTITIA 41: RAAMATUN TEKSTI, TUTKIMUS JA TULKINTA: KATSAUKSIA AJANKOHTAISEEN KESKUSTELUUN

Uusinta kesän alussa julkaistua Iustitia-kirjaa on yhä saatavilla STI toimistolta tilaamalla 30 € hintaan + mahdolliset postikulut (opiskelijat 20 €).
Kirjassa on kahdeksan eri artikkelia:
1) Vesa Ollilainen: *Taloja hiekalla? Välähdyksiä raamatuntutkimuksen ihmemaasta*
2) Julius Kankkunen: *Jahven evoluutio – Israelin uskonnon historian näkökulmia*
3) Topias Tanskanen: *Vanhan testamentin tekstihistoria*
4) Janne Saarela: *Johdonmukaista skeptisyyttä: vertailussa Filonin, Josefuksen, Tacituksen ja Uuden testamentin käsikirjoitusten ongelmat*
5) J. J. Aleksi Markkanen: *Huipulle ei ole oikoteitä: Kehittyikö ajatus Jeesuksen jumaluudesta vuosikymmenien kuluessa?*
6) E. V. Rope Kojonen: *Luottamuksen rationaalisuus ja raamattuteologia*
7) Anssi Ollilainen: *”Bibeln är Guds tilltal till människan”: Bo Giertz bibelsyn och dess utveckling omkring åren 1925–1949*
8) Ida Heikkilä: *Raamatun asema Saksan luterilais-katolisessa dialogissa. Tarkastelussa dialogiasiakirja Communio Sanctorum: Kirkko pyhien yhteisönä*

AVAJAISKESKUSTELUSSA KYSYTTIIN: TARVITSEEKO KIRKKOKANSA UUDEN KIRKON?

Tarvitseeko kirkkokansa uuden kirkon? Suomen teologisen instituutin (STI) syyskauden avauksessa 2.9.2026 paneuduttiin tähän ajankohtaiseen kysymykseen pääsihteeri Soili Haverisen moderoimassa paneelikeskustelussa, jossa keskustelijoina olivat Suomen luterilaisen evankeliumiyhdistyksen (Sley) toiminnanjohtaja Tom Säilä, Laestadiernas Fridsföreningars Förbundin (LFF) lähetysjohtaja Vesa Pöyhtäri ja STI:n teologinen asiantuntija Vesa Ollilainen.

STI:n syyskauden avaus veti tilat täyteen osallistujia. Päivä alkoi kirjakirppiksellä ja kakkukahveilla ja huipentui paneelikeskusteluun. Paikalla oli sekä teologian opiskelijoita että työmme ystäviä ja muita aiheesta kiinnostuneita. Paneelikeskustelun teemana oli ajankohtainen kirkollinen tilanne.

Vaikka keskustelijat eivät kovin erimielisiä ole, katsoo kukin heistä kirkollista syksyä omasta näkökulmastaan, Vesa Ollilainen STI:n työn näkökulmasta:

- Täällä STI:ssä varustamme teologeja palvelemaan Kristuksen kirkkoa aina ja kaikkialla. Siinä mielessä on innostavaa, että meillä on aloittanut uusia opiskelijoita kandikoulutuksessa, jota tehdään Norjaan Fjellhaugiin, ja sen lisäksi iso joukko Helsingin yliopistossa teologian opintoja aloittavia opiskelijoita on tullut tänne STI:lle.

Tom Säilä näkee alkavassa syksyssä huolenaiheita. Osassa Sleyn messuyhteisöistä ei olla päästy tuomiokapitulien kanssa yhteisymmärrykseen, kuinka yhteisöjä tulisi hoitaa, mutta näkyvissä on myös rohkaisevia merkkejä.

- Toisaalta olen toiveikas sen suhteen, että on ihmisiä, jotka haluavat kuulla evankeliumia, ihmisiä, joita tulee uskoon, on ihmisiä, jotka haluavat päästä messuun, olla kristittyjä ja tulla kristityiksi. Tätäkin liikehdintää on. Meillä ovat selvästi messujen osallistujamäärät kasvaneet.

Vesa Pöyhtärin mukaan syksy näyttää pohjoisessa rauhalliselta, vaikka etelän lehdistön perusteella näyttäisi siltä, että on kovin myrskyisää. Mediassa nousi keväällä kohu, kun LFF asetti paimenia hoitamaan rukoushuoneseurakuntaa.

- Kyse oli aivan samasta, mitä Sley, Kansanlähetys ja Raamattuopisto ovat tehneet, kun ne ovat asettaneet paimenia hoitamaan messuyhteisöjä ja siunanneet heidät tehtäviinsä.

MIKÄ ON KIRKKOKANSA?

Tom Säilä avaa, että tässä vaiheessa Kirkkokansa on vain herätysliikejärjestöjen yhteistyöverkosto, mutta toisaalta nyt on prosessi käynnissä ja sen myötä Kirkkokansan liitto toivottavasti tämän syksyn aikana järjestäytyy. Keskustelun jälkeen 4.9.2026 Sley tiedotti hallituksen päätöksestä, että Sley on mukana perustamassa Kirkkokansan liitto ry:ta. Yhteistyö järjestöjen välillä tiivistyy ja tehostuu tämän myötä. Uutta kirkkokuntaa ei kuitenkaan olla nyt perustamassa.

Vesa Pöyhtäri korostaa, että kirkonperustamispuheet voi tässä tilanteessa kuitenkin unohtaa. Ne ovat jopa harhaanjohtavia.

- Kirkko on kerran Golgatalla ja tyhjällä haudalla perustettu. Jeesus Kristus on sen itse perustanut. Emme me voi perustaa kirkkoa.

PYSÄYTTÄVIÄ KYSELYTULOKSIA

Kesällä uutisoitiin sekä Kansanlähetyksen että Sleyn messuyhteisöissä tehdyistä kyselyistä, joiden tulokset olivat pysäyttäviä. Kyselyissä kysymykset oli aseteltu hieman eri tavoin. Kansanlähetyksen messuyhteisöjen osallistujista 65% suhtautui myönteisesti tai erittäin myönteisesti uuden kirkon perustamiseen ja vain 10% kielteisesti. Sleyllä myönteisten ja erittäin myönteisten osuus oli 62,5%. Täysin kielteisten osuus oli vain 4%. 12,6 % Sleyn kyselyssä oli sitä mieltä, että uusi kirkko pitäisi perustaa heti. Mistä nämä luvut kertovat?

Tom Säilä huomauttaa, että ihmiset ovat voineet ymmärtää kysymyksen eri tavoin, emmekä voi olla aivan varmoja siitä, miten kukin on sen tulkinnut.

- En ajattele, että tuo tulos indikoisi sitä, että ihmiset ovat innoissaan lähdössä pois kansankirkosta, vaan ennemminkin se kertoo epäluottamuksesta tai turvattomuuden tunteesta, että jos ei mitään tapahdu, missä minä ja läheiseni voimme jatkossa kuulla Jumalan sanaa ja saada puhtaalla omalla tunnolla ehtoollisen. Tällainen huolen ilmaisu tämä on. Toisaalta se on myös viesti Suomen ev.-lut. kirkon johdolle, että miettikää nyt vähän, mihin te olette herätyskristityt ajaneet.

Vesa Ollilaisen mukaan kyselyn tulokset kertovat ainakin siitä, että ihmiset näkevät sen, mitä ympärillä tapahtuu.

Eivät he ole sokeita sille muutokselle, joka kirkon johdossa on suhteessa lähetysjärjestöihin. Toisaalta tilanteen voi nähdä mahdollisuutena johonkin uuteen, se voi avata ovia ja kääntyä vielä siunaukseksi.

Koko keskustelu on katsottavissa STI:n YouTube-kanavalla: youtube.com/@suomenteologineninstituutti. Tämän lehden mennessä painoon sille oli kertynyt jo yli 12 000 katsomiskertaa.

TEKSTI: SOILI HAVERINEN
KUVA: KIRSI KURU

ALKUKIELTEN OPETTAJA, MATTI LILJEQVIST: OPISKELKAA ALKUKIELIÄ!!!

Sinut tunnetaan Raamatun alkukielten opettajana ja sanakirjojen tekijänä, mitä muuta haluaisit kertoa itsestäsi?

Olen kotoisin Heinolasta ja 60-luvulla siellä oli herätystä niin, että luokka- ja koulutovereistani useat lähtivät opiskelemaan teologiaa ja ovat olleet pappeina eri puolilla Suomea. Itse olen ollut pappina reilut 15 vuotta. Sen lisäksi olen ollut toimittamassa Raamattua käsittelevää kirjallisuutta, Isosta Raamatun sanakirjasta Novum 1-5:n kautta Isoon Raamatun sanahakemistoon. Siinä yhteydessä tein Raamatun alkukielten sanakirjat. Sitten olen ollut hoitelemassa Labora-tietokoneohjelmaa ja Capella-nuotinkirjoitusohjelmaa, jota hoitelen edelleenkin eläkeläisharrastuksena.

Toisenlaisena kiinnostuksen aiheena ovat harhaopit ja erityisesti niiden vaikutusmekanismit. Parikymmentä vuotta sitten kirjoitin aiheeseen liittyvän kirjan. Yksi ihmettelyn aihe edelleen on: miten joku voi uskoa niin päättömiä juttuja. Niitä löytyy vähän kaikista uskonnoista. Ilmeisesti kysymys on psykologisesti siitä, että kun on liittynyt johonkin ”ihanaan” seurakuntaan niin kognitiivisen dissonanssin takia uskoo mitä tahansa.

Opastat tänä syksynä Fjellhaugin kanditutkintoa suorittavia sisälle Uuden testamentin kreikkaan. Mikä motivoi sinua tähän työhön?

Raamatun kreikka on mielenkiintoista ja avaa aina uusia näköaloja tekstiin. Ei

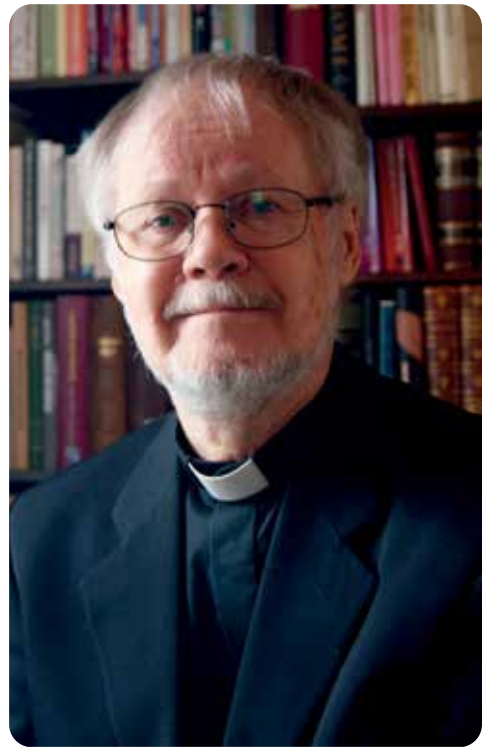

pelkästään UT:n kreikka vaan myös Septuagintan teksti on tärkeää, koska UT:n kirjoittajille se on ollut käytössä ollut Raamattu. Monet UT:n kohdat aukeavat eri tavalla, kun ottaa huomioon Septuagintan sanaston.

Mitä Raamattuun ja sen alkukieliin perehtyminen on opettanut sinulle?

Olen aina ollut kiinnostunut Raamatusta. Kun sitten pääsin käsiksi alkukieliin, teksti alkoi aueta eri tavalla. Lisäksi muihin seemiläisiin kieliin ja kulttuureihin tutustuminen on avannut lisää Raamatun maailmaa. Liian usein Raamattua luetaan

länsimaisin silmin, ikään kuin se olisi kirjoitettu vain meille nykyajan ihmisille. Raamattua lukiessa on aina otettava huomioon kirjoitusajankohdan kulttuuri. Vasta sitten teksti voidaan soveltaa nykyaikaan. Me elämme eri kulttuurissa, vaikkakin Raamatun kulttuuri on suuresti vaikuttanut länsimaihin – kirkon välityksellä. Silti vuosituhansien ero on otettava huomioon.

Mikä sai sinut alun perin kiinnostumaan teologiasta?

Oikeastaan en niinkään ole ollut kiinnostunut teologiasta. Koulun uskonnonopetuksessa käsitellyt kirkkohistorian ja systemaattisen teologian aiheet eivät juurikaan kiinnostaneet. Olisin ylioppilastodistukseen saanut uskonnosta viitosen, mutta kun osasin ylioppilaskirjoituksissa vastata muutamaan uskonnon kysymykseen jotenkin hyväksytyllä tavalla, sain kuutosen. Siihen aikaan Raamattua ei juurikaan käsitelty uskontotunneilla. Nyt asiat ovat sentään vähän paremmin.

Tosin olen nyt vanhemmiten viisastunut sen verran, että olen kiinnostunut sekä kirkkohistoriasta että systemaattisesta teologiasta. Luen ihan vapaaehtoisesti asiaa käsittelevää kirjallisuutta. Myös apologeettinen kirjallisuus kiinnostaa.

Millaista on mielestäsi hyvä teologia?

Hyvä teologia ottaa huomioon sen, että sen takana on Jumala. Raamattu ei ole vain ihmisten kirjoittama kirja, vaan se on Jumalan puhetta meille. Jumalalla on meille asiaa, ja teologian tulisi selvittää, mitä Jumala haluaa meille sanoa tässä ja nyt.

Millaisena näet STI:n merkityksen?

STI:llä on tärkeä tehtävä vaihtoehtojen tarjoajana. Liian moni koettaa moniarvoisessa yhteiskunnassa selvitä jollakin yksinkertaistetulla mallilla. Kaikki muut vaihtoehdot suljetaan pois ajattelusta. Niin on tietenkin helpompi elää. Mutta elämä ei ole helppoa. On viisaampaa selvittää vaihtoehtoja ennen kuin joutuu umpikujaan. Kaikki teologiset ratkaisut eivät auta elämässä – eivätkä varsinkaan kuolemassa. Olen joskus hautajaispuheessa muistuttanut Osmo Tiililän lauseesta: ”Kirkko on olemassa siksi, että me kuolemme”. Tarvitaan teologiaa, joka kantaa elämässä ja kuolemassa.

Minkä neuvon haluaisit antaa nykyisille teologian opiskelijoille?

Opiskelkaa alkukieliä!!! Teologisen tiedekunnan alkukielten opetus on aivan liian vähäistä. Toisaalta sen ymmärtää, kun on opiskeltava niin paljon muitakin teologian aineita ja kun yliopistolla ei ole riittävästi rahaa muuhunkaan. Siksi on syytä ottaa itseään niskasta kiinni ja tartuttava toisella kädellä ainakin Novumiin. Varsinkin sitten, kun on siirtynyt seurakuntatyöhön. Olen joskus saarnaa kuunnellessani todennut, että eipä ole katsonut saarnatekstiä Novumista. Jokainen käännös on aina tulkintaa, ja jos perustaa saarnansa vain käännökseen, helposti tulkitsee tekstin niin, että se vie kauemmas alkutekstin ajatuksesta. Kirkon julistus perustuu joka tapauksessa Raamattuun. Siksi sitä on luettava ja tutkittava – alkukielillä.

HAASTATTELU: SOILI HAVERINEN
KUVA: MATTI LILJEQVISTIN ARKISTO

UUSI VUOSIKURSSI ALOITTI KANDIOHJELMASSA

STI:n syyskauden opinnot alkoivat jo elokuussa, kun Fjellhaug International University Collegessa käynnistyi Bachelor in Theology, Mission and Ministry -opinto-ohjelman toinen vuosikurssi. Uudella vuosikurssilla aloitti yhdeksän opiskelijaa. Edellisen vuoden tavoin myös tämän vuosikurssin opiskelijat tulevat eri puolilta Suomea ja moni heistä suorittaa opintonsa kotipaikkakunnalta käsin etäyhteyksin. Kaukaisin opiskelija saapui STI:ssa 25.8. pidettyyn uusien opiskelijoiden orientoivaan päivään Kemijärveltä asti. Kandiohjelma tarjoaa mahdollisuuden suorittaa teologinen korkeakoulututkinto myös siinä tapauksessa, jos työ- tai perhe-elämän vuoksi opiskelupaikkakunnalle muuttaminen ei ole vaihtoehto.

Opintonsa aloittavien opiskelijoiden syksyyn sisältyy kolme 10 opintopisteen johdantokurssia: Johdanto Raamattuun, Johdanto kristilliseen uskoon ja etiikkaan sekä filosofianhistorian ja filosofisen etiikan kurssi. STI:n teologinen asiantuntija Vesa Ollilainen toimii Fjellhaugin opettajana Raamatun johdantokurssilla Uuden testamentin osuudella. STI järjestää opintoja tukevaa opetusta näille kaikille kursseille tiistai- ja torstaiaamupäivisin.

Toisen vuoden opiskelijoilla on syksyn aikana 20 opintopisteen missiologian kurssi sekä 10 opintopisteen kurssi Uuden testamentin kreikkaa. Kreikan kielen opiskeluun olemme saaneet erittäin merkittävän avun, kun Raamatun alkukielten opettaja Matti Liljeqvist, TL, opettaa opiskelijoita STI:ssa viikoittain. Tämä on suuri kiitosaihe!

Pyydämme esirukousta kaikkien opiskelijoiden opintojen ja muun elämän puolesta, sekä sen puolesta, että osaisimme oikealla tavalla opastaa ja tukea heitä.

NOVUM-PIIRI TULEE TAAS!

Tauolla ollut Uuden testamentin kreikkaa ylläpitävä Novum-piiri on käynnistymässä jälleen! Piiri on hyvä mahdollisuus pitää yllä kreikan kielen taitoa hyvässä seurassa. Piiriin voi osallistua etäyhteyksin, ja siihen voivat hyvin osallistua myös muut kuin tämänhetkiset teologian opiskelijat. Tarkempia tietoja piiristä lisätään STI:n sivuille sti.fi/ohjelma heti, kun niitä on saatavilla.

VAIKUTA ÄÄNESTÄMÄLLÄ SUOMEN EV.-LUT. KIRKON TULEVAISUUTEEN

Suomen ev.-lut. kirkon seurakuntiin valitaan tänä syksynä uudet luottamushenkilöt, jotka mm. valitsevat seuraavan kirkolliskokouksen. Näiden vaalien kautta muodostuvilla voimasuhteilla on siis merkittävä vaikutus Suomen ev.-lut. kirkon tulevaisuuteen. Kun tämä lehti tulee painosta, vaalilistat on pitänyt jo palauttaa. Ennakkoäänestys järjestetään 3.–7.11. ja varsinainen vaalipäivä on 15.11.2026. Muistathan äänestää!

Mikäli et tiedä, mitä ryhmää tai ketä äänestää, katso löydätkö sopivan listan sivuilta sanastaelamaan.fi/ tai ota yhteyttä (soili.haverinen@sti.fi).

TALOUDESTA

STI:n talous on jatkunut alkuvuoden tapaan hieman edellistä vuotta vahvempana, mutta kannatukseltaan muuta vuotta heikommat kesäkuukaudet käänsivät talouden silti alijäämäiseksi.

Tammi-elokuussa tuloja on ollut yhteensä 215 897,59€ (2025: 189 935,21€), mikä on 13,7% edellistä vuotta enemmän. Kuluissa on pientä kasvua edelliseen vuoteen verrattuna johtuen muun muassa vuokran- ja palkankorotuksista -264 624,26€ (2025: -253 009,43€). Suurimmat kuluerät meillä ovat henkilöstökulut 2026/1-8: -128 580,53 ja vuokrat -81 926,58€.

Tukijäsenmaksuja oli maksettu elokuun lopussa hieman edellisvuotta enemmän: 53 217€ (2025: 51 590€), ja myös muita lahjoituksia on tullut enemmän: 117 253,54€ (2025: 96 935,46€). Elokuun lopussa alijäämää on kertynyt -48 726,67€ (2025: -63 074,20€). Kannatuksen vahvistuminen on hyvä merkki ja rohkaisee kehittämään STI:n työtä edelleen. Jokainen lahjoitus ja esirukous on merkittävä. Lämmin kiitos sinulle tuestasi!

Kannatuksen vahvistumisesta huolimatta alijäämää on kuitenkin edelleen merkittävästi. Siksi STI:n syyskeräys järjestetään otsikolla: ”Alijäämä pois!” Tästä oli tarkemmat ohjeet tämän lehden sivulla 3.

STI:lle on tulossa lähiaikoina kaksi testamenttilahjoitusta, joihin liittyvät perunkirjoitukset pidettiin kesällä. Näiden realisoituminen voi kuitenkin viipyä jopa ensi vuoden puolelle.

Hallituksen toimeksiannosta olemme valmistelemassa varainhankintasuunnitelmaa. Tavoitteenamme on vahvistaa STI:n kannatuspohjaa, jotta meillä on jatkossa riittävät resurssit toimintamme laajentamiseen. Pyydän esirukousta sekä alijäämän kattamisen puolesta että kannatuspohjan laajentamisen puolesta, jotta voisimme yhä paremmin täyttää sen tehtävän, jonka Herramme on STI:lle tarkoittanut.

TEKSTIT JA KAAVIO:
SOILI HAVERINEN

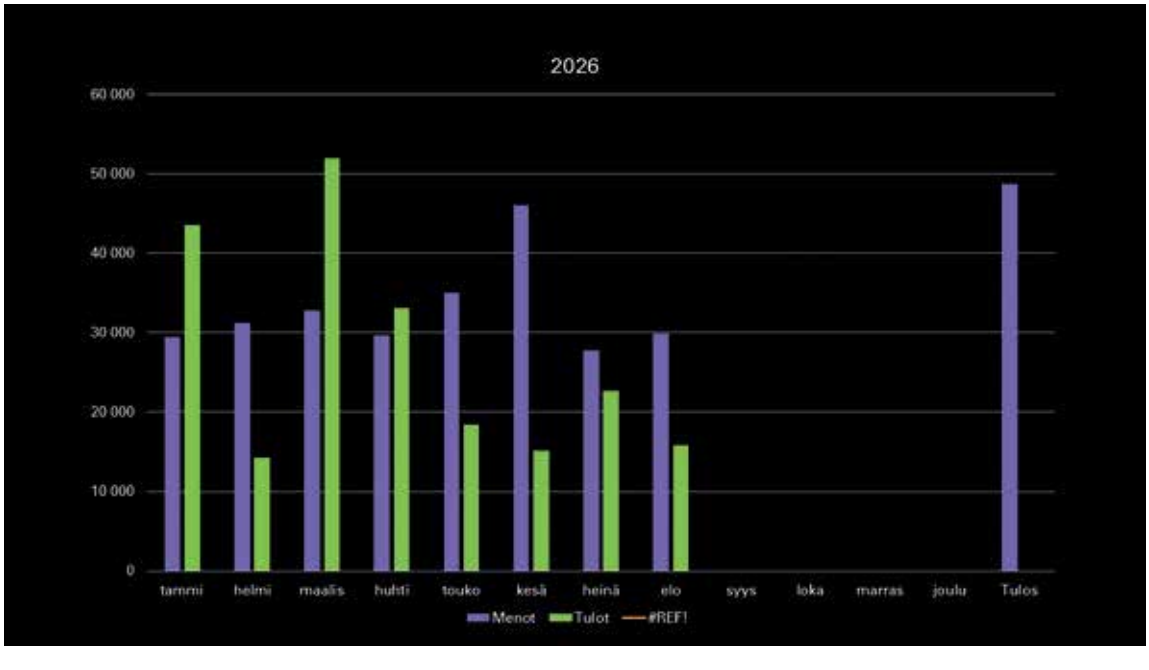

RADIKAALIT VÄITTEET TIETEEN ÄÄNENÄ

JULKISUUTTA SAAVA KRISTINUSKOKRITIIKKI

Viime vuosina Suomessa ovat nousseet julkisuuteen raamatuntutkijoiden rajut väitteet Raamatusta, Jumalasta ja kristinuskosta. Otsikoita tuottava ilmiö ei ole uusi. Samaa uskontokritiikkiä on esitetty valtamediassa tieteellisenä tietona jo vuosikymmeniä niin kotimaassamme kuin muuallakin. 1990-luvulla huomiota keräsivät kalifornialaisen Jeesus-seminaarin äänestykset Jeesuksen aidoista sanoista. Heidän historiallinen rekonstruktionsa Jeesuksesta oli aforismeja kertaluonteisesti laukonut opettaja, joka on kaukana siitä, mitä hän Uuden testamentin yleiskuvan perusteella sanoi ja teki. 2000-luvun alussa huippusuosioon noussut Dan Brownin dekkariromaani *Da Vinci -koodi* nosti parhaiksi historiallisiksi lähteiksi Jeesuksesta gnostilaiset tekstit, jotka kirkon vallanpitäjät olivat siivonneet pois heidän asemaansa edistävien tekstien tieltä. Vaikka kyseessä oli fiktiivinen tarina, joka tukeutui salatieteisiin kallellaan olevaan kirjallisuuteen, se myös hyödynsi tutkimusta kristinuskon synnystä ja varhaisesta historiasta. Viime vuosien kansainvälinen ”julkkiseksegeetti” lienee Bart Ehrman. Hänessä mielenkiintoa herättää luopuminen raamattu-uskovaisuudesta ja päätyminen Jeesus-tutkijoiden skeptisimpään laitaan.

JULKISUUTTA YHDELLE, TOISELLE EI

Vakiintunut kansanviisaus on, että joulun ja pääsiäisen lähestymisen tietää ilman kalenteriakin. Niiden alla julkisuuteen nostetaan tutkijat, jotka kiistävät jotain oleellista kyseisten kirkkovuoden tapahtumien historiallisuudesta. Paitsi median mikrofoneissa vaikuttavat yliopistoteologian radikaalit näkemykset myös saarnatuoleissa. Näistä näkemyksistä vaikutuksia imeneet Suomen evankelisluterilaisen kirkon papit kiistävät kirkon opit ja toistavat ateistista uskontokritiikkiä.

Sensaatiomaisten näkemysten mediajulkisuutta on kontrastoitava siihen, että on vaikeaa osoittaa tutkimusta popularisoivaa kirjaa, jonka maltilliset – saati perinteistä kristinuskon ymmärrystä vahvasti tukevat – näkemykset olisivat päässeet reilusti ja pitkäkestoisesti *YLE:n* tai *Helsingin Sanomien* uutiskynnyksen yli jättäen jäljen yleiseen mielikuvaan. Tavalliselle kansalaiselle jää kertomatta, että vahvasti kirkon dogmaa kyseenalaistavat tutkijat puolestaan voivat olla voimakkaankin kritiikin kohteena tutkimuksessa, eivätkä he aina edusta valtauomaa, saati konsensusta. Huomiotta jää sekin tosi-

asia, että tieteellisissä julkaisuissa eri näkemysten edustajat käyvät keskinäistä dialogia, tai että monet radikaalit uutuudet ovat tutkimuksen historiaa tuntevalle vanhoja väitteitä. Yksipuolinen uutisointi ei johdu siitä, etteikö vaihtoehtoja olisi ollut tarjolla, eikä siitä, että hiljaisuus perustuisi pelkästään puutteellisiin yrityksiin nostaa esiin niitä. Uutisoinnin logiikka, toimitukselliset arvovalinnat sekä nyky-yhteiskunnan ”kollektiivinen kuvitelma” ja ”uskottavuusrakenteet” takaavat julkisuutta tietynlaiselle tutkimukselle ja tietynlaisille äänille.

ATEISTINEN USKONTOKRITIIKKI TIETEESSÄ

Hämmentävä piirre raamatuntutkimuksessa on, miten teologit kritisoivat kristinuskoa samoilla argumenteilla kuin ateistit viime vuosisadan aikana ja uusateistit tällä vuosisadalla. Tämä rinnakkaisuus tulee ilmi sekä yksittäisissä argumenteissa – tai pikemminkin väitteissä, sillä ne eivät läheskään aina tule perustelluiksi – että yleisessä asenteessa. Yksi keskeinen väite koskee kristinuskon moraalittomuutta. Moraalittomuus puolestaan ilmenee lukuisin eri tavoin. Sillä voidaan viitata opinkappaleiden luonteeseen totuusväitteinä, jolloin tarkoitetaan teologista (varsinkin soteriologista) eksklusivismia eli poissulkevuutta ja ehdottomuutta – siis ortodoksiaa. Sillä voidaan viitata moraalitajua loukkaaviin opinkappaleisiin, kuten oppiin Jumalan Pojan sovituskuolemasta, johon liittyy veriuhrin välttämättömyys, iankaikkisen kadotuksen mahdollisuuteen, tai eettisiin näkemyksiin, kuten homoseksuaalisuuden harjoittamisen pitämiseen syntinä.

Toinen raamatuntutkijoiden ja ateistien kristinuskokritiikkiä yhdistävä väite koskee kristillisen vakaumuksen tuhoisia vaikutuksia tutkijan kognitiivisiin kykyihin. Tällainen tutkija ei kykene ajattelemaan loogisesti tai järkevästi, manipuloi todistusaineistoa edukseen ja tavoittelee tietoa todellisuudesta kirkollisen dogmin ohjaamana. Näistä syistä tällainen kristitty katsotaan sopimattomaksi tieteelliseen työskentelyyn, jonka vastustajana häntä pidetään.

Kirjoitus perustuu muokattuihin otteisiin Vesa Ollilaisen artikkelista ”Taloja hiekalla? Välähdyksiä raamatuntutkimuksen ihmemaasta”, joka on julkaistu uudessa Iustitia 41:ssä (kuvassa). Tilaa kirja toimistoltamme: sti@sti.fi tai soita 09 6689 550.

TEKSTI: VESA OLLILAINEN
KUVA: PEXELS.COM

TEOLOGIAN FUKSI LAURI TALONEN: AKATEEMISEEN MAAILMAAN KUULUU SE, ETTÄ ERILAISIA KANTOJA SAA ESITTÄÄ

Nimeni on Lauri Talonen, olen 37-vuotias ja aloittanut teologian opintoni Helsingin yliopistossa tänä syksynä. Olen aiemmin opiskellut kauppatieteitä ja ollut ennen teologian opiskelujani joitakin vuosia it-alalla töissä. Työni it-alalla päättyivät viime keväänä, minkä jälkeen lähdin Karkun evankeliselle opistolle raamattukurssille pariksi kuukaudeksi. Olin jo joitakin vuosia miettinyt teologian opiskelua, ja töiden päättymisen yhteydessä ajattelin, että nyt siihen on mahdollisuus. Raamattukurssilla ollessani teologian opiskelu kirkastui mielessäni entisestään. Niinpä päätin hakea yhteishaussa opiskelemaan teologiaa, kävin pääsykokeissa ja tässä sitä nyt ollaan tuoreena teologian ylioppilaana. Hain ja sain opiskelupaikan sekä Helsingin yliopistossa että Fjellhaug International University Collegessa.

Teologiassa minua kiinnostavat erityisesti eksegetiikka, dogmatiikka ja kirkkohistoria. On kiehtovaa tutkia varhaisia kirjallisia lähteitä kristinuskosta sekä niiden historiallista ja kulttuurista kontekstia. Niiden alkuperäisen sanoman pohtimista ja niistä tehtyjen tulkintojen vertailua toisiinsa odotan innolla. Dogmatiikassa minua kiinnostaa eri kirkkokuntien tunnustusten, oppien ja raamatuntulkintojen tarkastelu. Odotan opinnoiltani sitä, että voisin varsinkin näissä aihepiireissä kehittyä asiantuntijaksi. En ole vielä päättänyt, suuntaudunko opettaja- vai pappislinjalle, mutta toivottavasti se kirkastuu tässä opintojen alkuvaiheessa Jumalan johdatuksessa.

Opintoni yliopistolla ovat alkaneet mukavasti. Olen jo tutustunut muutamiin uusiin opiskelukavereihin, käynyt STI:llä ja myös joissakin fuksitapahtumissa. Ensimmäisten luentojen perusteella koen, että opetus yliopistolla on varsin sivistävää, joskaan en välttämättä kaikista asioista ole aina luennoitsijoiden kanssa samaa mieltä, mutta akateemiseen maailmaan kuuluukin se, että erilaisia kantoja saa esittää. Näiden opintojen myötä minulle on auennut uusi sivu elämässäni. Alkava syksy tuo minulle varmasti paljon uutta ihmeteltävää teologian parissa.

TEKSTI: LAURI TALONEN,
TEOLOGIAN OPISKELIJA
KUVA: TUNNIN KUVA

YHDESSÄ ROHKAISTUNEINA

”…niin me, vaikka meitä on monta, olemme yksi ruumis Kristuksessa, mutta itse kukin olemme toistemme jäseniä.” (Room. 12:5).

Kristittyjen välinen yhteys on kovasti rohkaissut minua viime vuosina. Olen saanut iloita siitä, kuinka eri herätysliikkeissä toimivat ihmiset ovat löytäneet toisensa. Tämä on tapahtunut sekä johtajien kokouksissa että monin paikoin myös arkisessa kristityn elämässä. Olemme viettäneet aikaa yhdessä, tutkineet Raamattua, rukoilleet ja puhuneet avoimesti uskosta ja elämästä kristittynä. Kirkkokansa-verkostossa tämä yhteys on tullut näkyväksi aivan erityisellä tavalla.

Tätä ei pidä pitää millään tavoin itsestäänselvyytenä. Me tulemme erilaisista hengellisistä kodeista. Kannamme mukanamme omien liikkeidemme historiaa, tapoja ja painotuksia. Tätä historiaa ei tarvitse kadottaa. Samalla on hyvä huomata, kuinka paljon enemmän meitä yhdistäviä kuin erottavia tekijöitä on.

Yhteytemme syvin perusta ei kuitenkaan ole siinä, että ajattelemme monista asioista samalla tavalla tai siinä, että viihdymme yhdessä. Johannes kirjoittaa: ”…minkä olemme nähneet ja kuulleet, sen me myös teille julistamme, että teilläkin olisi yhteys meidän kanssamme; ja meillä on yhteys Isän ja hänen Poikansa, Jeesuksen Kristuksen, kanssa.” (1. Joh. 1:3) Kristillinen yhteys perustuu Kristukseen. Sama Herra on kutsunut meidät omikseen. Sama veri on vuodatettu meidän syntiemme tähden. Sama evankeliumi julistaa meille anteeksiantamusta.

Siksi kristillinen yhteys ei ole viime kädessä meidän aikaansaannostamme. Kristus rakentaa uskonyhteyden omiensa välille. Pyhä Henki synnyttää ja pitää yllä uskoa evankeliumin sanan ja sakramenttien kautta.

Usko on lahja, jonka varassa voimme vaeltaa Jumalan lapsina. Viime vuosina Suomen ev.lut. kirkon tilanne on huolestuttanut ja murehduttanut monia. Huomio kiinnittyy helposti siihen, mikä erottaa, hajoaa tai katoaa. Silloin Jumala kutsuu meitä katsomaan Kristukseen. Kristuksessa meillä on siunaus, joka kantaa kaikissa olosuhteissa.

Samalla meidät on kutsuttu jakamaan sekä iloja että suruja toistemme kanssa. ”Ja jos yksi jäsen kärsii, niin kaikki jäsenet kärsivät sen kanssa; tai jos jollekulle jäsenelle annetaan kunnia, niin kaikki jäsenet iloitsevat sen kanssa.” (1. Kor. 12:26) Toisen taakka kuuluu minulle ja hänen ilonsa saa olla minun iloni.

Kirkkokansa-verkoston yhteydessä olen saanut kokea juuri tällaista rohkaisevaa jakamista. Samalla kun kannamme huolta tulevaisuudesta, on Jumala lähentänyt niitä, jotka tahtovat pitää kiinni hänen sanastaan ja luterilaisesta tunnustuksesta. Tällainen herätysliikkeiden välille syntynyt yhteys herättää minussa ennen kaikkea toivoa tulevasta. ”Sillä minä tunnen ajatukseni, jotka minulla on teitä kohtaan, sanoo Herra: rauhan eikä turmion ajatukset; minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.” (Jer. 29:11)

TEKSTI: DANIEL NUMMELA, TOIMINNANJOHTAJA / SUOMEN EV.LUT KANSANLÄHETYS (SEKL)
KUVA: SEKL ARKISTO

Suomen teologisen instituutin sääntömääräinen

SYYSKOKOUS

instituutin tiloissa

keskiviikkona 18.11.2026 klo 16

Käsiteltävänä ovat sääntömääräiset asiat, mm. vuoden 2027 toimintasuunnitelma ja talousarvio.

Päätösvalta on jäsenjärjestöjen edustajilla, mutta myös tukijäsenet ovat tervetulleita. Tukijäsenillä on kokouksessa puheoikeus, mutta ei äänestysoikeutta. Jos olet tukijäsen ja haluat mukaan, niin ilmoittaudu STI:n toimistolle viikkoa ennen kokousta: kirsi.kuru@sti.fi, 09 6689 550.

PÄÄSIHTEERIN VIERAILUT

Ma-pe 21.-25.9. Kandikoulutuksen lähiviikko, Fjellhaug International University College, Oslo, Norja
La 26.9. Ajankohtainen lauantai, Alppitalo, Kansanlähetys, Helsinki
Pe 2.10. Nuortenilta, Sley, Kotka
La 24.10. Sanan iltapäivä, Kansanlähetys, Kouvola
Pe 13.11. Kertzi, Sley, Hämeenlinna
Pe-su 20.-22.11. Maata Näkyvissä -festarit, Sley, Turku
Ke 25.11. Evankeliset opiskelijat, Sley, Turku
La 5.12. Kirkkokansan adventtijuhla, SRO, Kauniainen

TEOLOGISEN ASIANTUNTIJAN VIERAILUT:

Pe-su 18.–20.9. Kyrkhelg Nord, Kokkola
Ke 23.9. Nuorten Pointti-ilta, Ryttylä
Ma 5.10. Kansanlähetysopisto, Ryttylä
Pe-su 9.–11.10. Isoskoulutus, Kansanlähetysopisto, Ryttylä
Pe 13.11. Kansanlähetysopisto, Ryttylä
Pe-su 20.–22.11. Maata Näkyvissä -festarit, Sley, Turku
La 5.12. Kirkkokansan adventtijuhla, SRO, Kauniainen
Ti 15.12. Nuorten Pointti-ilta, Järvenpää

Osoite
Kaisaniemenkatu 4 A 7. kerros
00100 Helsinki

Sähköposti ja puhelin
sti@sti.fi, etunimi.sukunimi@sti.fi
09 668 9550

Kotisivu
www.sti.fi

Lahjoitustilit ja MobilePay
Danske Bank:
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea:
FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH
MobilePay numero 51533

Työntekijät
pääsihteeri Soili Haverinen
sihteeri Kirsi Kuru
teologinen asiantuntija Vesa Ollilainen

Aukiolo: Lukukausien aikana ma-pe klo 9-16 (sekä ilmoitettujen iltatilaisuuksien aikana)

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus
Luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali sekä seurakuntavierailuja

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille viisi kertaa vuodessa

Hallituksen puheenjohtaja
toiminnanjohtaja Daniel Nummela, SEKL

Jäsenjärjestöt
Laestadianernas Fridsföreningars Förbund
Lähetysyhdistys Kylväjä
Lähetysyhdistys Rauhan Sana
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Suomen Raamattuopiston Säätiö
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa. Henkilötukijäsenmaksu 50 euroa (opiskelijat 10 €), yhteisöt 100 euroa. STI ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja. Jos haluat lahjoittaa kirjoja, niin ole ensin yhteydessä STI:n henkilökuntaan.

Rahankeräyslupa RA/2018/904
Poliisihallituksen arpajaishallinto myönsi STI:lle uuden rahankeräysluvan 4.11.2020. Lupa on toistaiseksi voimassa oleva. Varat käytetään teologiseen ja pastoraaliseen koulutukseen, julistus- ja julkaisutoimintaan, kirjastopalvelujen ylläpitämiseen sekä palkka- ja hallintokuluihin siltä osin kuin kulut palvelevat varsinaista yleishyödyllistä käyttötarkoitusta.

Taitto Kirsi Kuru
Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy
ISSN-L 2243-0733, ISSN 2243-0733 (painettu)
ISSN 2243-0741 (verkkojulkaisu)

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
KAISANIEMENKATU 4 A
00100 HELSINKI

A
Posti Oy
Posti Green

. D022

KANSIKUVAT: PEXELS.COM
KUVA STI SYYSKAUDEN AVAJAISPANEELISTA:
KIRSI KURU

MEIDÄN EI PIDÄ VÄSYÄ TEKEMÄÄN HYVÄÄ, SILLÄ JOS EMME HELLITÄ, SAAMME AIKANAAN KORJATA SADON.
(GAL. 6:9)